GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 138. *Vinerĭ, 21 Iunie, (3 Iuliu).* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Iuliu st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invităm pe toţĭ onoraţii amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ 3 fl.
„ șése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ 10 francĭ
„ șése „ 20 „
„ unŭ anŭ 40 „

NB. Prețurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a ușurá abonanților noștri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-și reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovŭ, 20 Iunie (2 Iuliu) 1885.

Cum au rĕspunsŭ bărbații luminați ai națiunei nóstre la apelulŭ presei? Ce și cum au lucratŭ ei dela 1879 și până aḍi?

Sĕ ne încercămŭ a rĕspunde la aceste întrebărĭ, ce le-amŭ sulevatŭ într'unulŭ din numerii trecuţĭ.

Intre bărbații luminați ai poporului nostru ocupă fără îndoiéla loculŭ întâiu prelații noștri, cărora le-a încredințatŭ provedința și poporulŭ paza asupra bisericei și a școlelorŭ nóstre.

Décă presa nóstră națională a înțelesŭ la 1879 pe deplinŭ greutatea situațiunei poporului nostru, atuncĭ putemŭ susţiné cu aceeașĭ siguritate, că nicĭ Archiereilorŭ noștri nu le-a rĕmasŭ ascunsŭ marele periculŭ, de care era din nou amenințată biserica și scóla română prin uneltirile de maghiarisare ale guvernului și ale dietei din Pesta.

Scimŭ cu toții destulŭ de bine că la 1879 guvernulŭ și dieta maghiară *au rupt'o* — cum ḍise Mocsary Lajos — cu politica ce a aflatŭ espresiune în legea de naționalități adusă de corpurile legiuitóre la 1868, întroducândŭ în modŭ forțatŭ studiulŭ limbei maghiare în scólele poporale ale Nemaghiarilorŭ.

Este, credemŭ, de folosŭ a ne reaminti în aceste momente vederile de atuncĭ ale Archiereilorŭ noștri asupra situațiunei.

In representațiunile, ce le-au așternutŭ Prea Sânțiele Lorŭ la 1879 tronului suntŭ destulŭ de clarŭ esprimate aceste vederĭ.

Găsimŭ următorulŭ caracteristicŭ pasagiu în representațiunea așternută Maiestății Sale de cătră Archiereii bisericei române unite.

„....Pentru hierarchia nóstră eclesiastică *limba română* este *cestiune de viață. conditio sine qua non*, prin urmare totŭ ce amenință și periclitéză limba bisericei nóstre, limba română, amenință și periclitéză totodată ierarchia, biserica nóstră. Décă noi față cu pericululŭ acesta amŭ fi *indiferenţĭ*, atâta ar însemná câtŭ a ne *face trădătorii bisericii nóstre*, ceea ce și numai a presupune ar fi pĕcatŭ cumplitŭ, sĕ nu ḍicemŭ atentatŭ sacrilegŭ.“

Nu cu mai puțină îngrijire în viitorŭ se esprimă și representațiunea bisericei române greco-orientale cu privire la întroducerea forțată a limbei maghiare în scólele nóstre poporale ḍicêndŭ între altele:

„Nisuințele de maghiarisare, manifestate atâtŭ de viu încă de multŭ au produsŭ îngrijirĭ între credincioșii bisericei nóstre; și deórece biserica nóstră are *caracterŭ naționalŭ*, proiectulŭ de lege a mărítŭ între credincioșii bisericei nóstre amintita îngrijire într'atâta, încâtŭ ei reprivindŭ la încercările analóge întreprinse cu vre-o câteva ḍecĭ de anĭ înainte se temŭ, că proiectulŭ din cestiune este pe terĕmulŭ legislațiunei unŭ nou începutŭ alŭ nisuințelorŭ, carĭ avéu de scopŭ a aduce la împlinire cu orĭ ce prețŭ maghiarisarea și carĭ în decursulŭ desvoltărilorŭ ulterióre potŭ luá direcțiunea, prin care întrebuințarea liberă de pân'acum a limbei nóstre naționale în viața publică, în comunele și'n bisericele nóstre, încetulŭ cu încetulŭ sĕ fie eschisă cu totulŭ.“

Étă dér câtŭ de bine au înțelesŭ Archiereii noștri la 1879 pericululŭ nouei situațiunĭ.

De atuncĭ și până aḍi au trecutŭ șése anĭ și amŭ ajunsŭ cu nisuințele de maghiarisare „încetulŭ cu încetulŭ“ la kulturegylet-ulŭ din Clușiu, la schimbarea numelorŭ române țĕrănescĭ pe unguria lui Banffy, la împărțirea de premii și ajutóre de statŭ, cu încungiurarea autorității bisericescĭ, între dascalii și preoții noștri, pentru „patriotica“ negligere a intereselorŭ limbei române și la pretensiunea șovinistică, ca sĕ se casseze tóte scólele nóstre românescĭ ce nu corĕspundŭ acelorŭ nisuințe.

Va sĕ ḍică în ceștĭ șése anĭ din urmă relele s'au potențatŭ. Limba nóstră română, dela care — ḍiceau archiereii — depinde nu numai esistența naționalității, ci chiar și esistența bisericei nóstre, este din ce în ce mai multŭ prigonită și amenințată.

Se punemŭ acum mâna pe consciință și sĕ ne întrebămŭ, décă faptele și întréga atitudine, în parte și în generalŭ, a archiereilorŭ noștrĭ în cursulŭ celorŭ șése anĭ din urmă corespunde séu nu afirmărilorŭ și asigurărilorŭ, ce le-au făcutŭ în representațiunile lorŭ dela 1879?

Nu face din contră atitudinea prelaților noștri românĭ peste totŭ luatŭ impresiunea ca și când — Dómne feresce — ei arŭ fi devenitŭ indiferenţĭ față cu nenumĕratele pericule, ce amenință necurmatŭ naționalitatea și biserica nóstră?

Politica esternă a lui Salisbury.

Până acum, noulŭ minsterŭ englesŭ n'a publicatŭ nicĭ unŭ programŭ privitorŭ la politica esternă. Cu tóte acestea din enunțările ce au pĕtrunsŭ în publicitate, putemŭ judeca încâtva, că ce planurĭ și intențiunĭ nutresce Salisbury în acéstă privință. Mai ânteiu vrea sĕ recâștige Angliei încrederea de care se bucura mai nainte în statele streine, sĕ arate că Anglia nu e lipsită nicĭ de curagiu nicĭ de putere și că e gata a întémpina orĭ ce nevoiă cu firmitate și cu hotărîre. Cu deosebire va căuta Salisbury sĕ'mbunătățéscă relațiunile cu Germania, Austro-ungaria și Turcia, ca prin acésta sĕ se resolve tóte cestiunile pendente, și anume deocamdată cestiunea egipténă și afgană. Guvernulŭ conservatorŭ pretinde în Egiptŭ libertate de acțiune, amésuratŭ îndatoririlorŭ și responsabilității sale. Idea protectoratului englesŭ însĕ e desaprobată de Europa, pentru ca sĕ se pótă aduce o înțelegere și cu Francia. Relațiunile cu Rusia atêrnă de mersulŭ tractărilorŭ în cestiunea afgană, ... nită definitivă și se va și asigura, dar altfelŭ de cum a voitŭ ministrulŭ Gladstone, așa ca nicĭ acum nicĭ în viitorŭ sĕ nu se mai tréçă peste ea.

Afacerea Mr. Kelley.

Guvernulŭ Americei de nordŭ desemnase pentru postulŭ de ambasadorŭ în Viena pe Mr Kelley. Ḍiarele austriace îndată după acésta aduserĕ scirea, că guvernulŭ vienezŭ a refusatŭ a primi acéstă numire, sub cuvêntŭ, că Mr. Kelley a fostŭ respinsŭ și de guvernulŭ italianŭ, fiindcă într'unŭ discursŭ alŭ sĕu atacase aspru familia regală a Italiei; că prin urmare relațiunile amicale dintre Austria și Italia pretindŭ, ca nicĭ cei din Viena sĕ nu'lŭ priméscă. După cele mai nouĕ șcirĭ însĕ, guvernulŭ vienezŭ n'a respinsŭ formalŭ numirea lui Mr. Kelley ca ambasadorŭ în Viena, dar nefiindŭ agreatŭ acĭ, guvernulŭ nordŭ-americanŭ s'a vĕḍutŭ silitŭ sĕ abḍică singurŭ dela acéstă hotărîre. Chiar ḍiarele americane au scrisŭ cu vehemență în contra lui Mr. Kelley, ḍicêndŭ că nedestornicia ce a dovedit'o comițêndŭ nenumĕrate greșelĭ este o dovadă, că nu e calificatŭ pentru cariera diplomatică.

Românii și Ungurii.

Intr'unŭ articulŭ, pe care l'amŭ reprodusŭ în ḍilele trecute în fóia nóstră, „Românulŭ“ se ocupa de starea politică a Românilorŭ din statulŭ ungarŭ, accentuândŭ cu deosebire spasmurile de maghiarisare ce i-au cuprinsŭ pe Ungurii. „Nemzet“ a rĕspunsŭ la acestŭ articulŭ cu multă amărăciune, fiindcă adevĕrulŭ l'a supĕratŭ cumplitŭ. „Românulŭ“ însă revine asupra cestiunii, scriindŭ în primulŭ Bucurescĭ dela 18 Iuniu:

In colónele acestui ḍiarŭ, amŭ încercatŭ sĕ stabilimŭ între poporulŭ românŭ și celŭ maghiarŭ o bună și frățéscă înțelegere, pledândŭ pentru o sinceră alianță a lorŭ, răḍimată pe principiulŭ democraticŭ și alŭ egalei îndreptățirĭ naționale. Tóte încercările nóstre zadarnice au fostŭ.

Ungurii, pitulațĭ suptŭ aripele camarilei din Viena și apĕrațĭ de baionetele Germanilorŭ austriacĭ, se consideră ca și când arŭ fi o mare putere europénă și vorŭ sĕ ne distrugă în vechiulŭ nostru pămêntŭ. Pe acésta cale nu mai încape nicĭ o discuțiune, și față cu stindardulŭ maghiarismului, datorĭ suntemŭ noi 10—14 milióne de Românĭ sĕ arborămŭ mai multŭ ca orĭ când drapelulŭ românismului pe care cu credință, cu statornicia și cu vrednicia ținuțĭ suntemŭ cu micŭ, cu mare, sĕ-lŭ apărămŭ.

Nu e chemarea nóstră ca, în colónele înguste ale unui ḍiarŭ, sĕ facemŭ studii istorice spre a convinge pe cei dela »Nemzet,« că Românii au avutŭ o boerime, o aristocrațiă, o nobilime séu că n'au avutŭ. Acéstă cestiune o lăsămŭ istoricilorŭ și academicianilorŭ ca s'o lămuréscă. Noi însĕ, ca ḍiariștĭ, le aducemŭ aminte vecinilorŭ Ungurĭ vorba Românului, »că cine sémănă vêntŭ, furtună va culege.« Vêntŭ au sĕmânatŭ Ungurii până la 1847 și la 1848 furtună au culesŭ. Nicĭ o țéră din lume nu e atâtŭ de bogată în furtunĭ ca Transilvania, unde Ungurii începêndŭ de pe la 1443 vêntŭ au sĕmânatŭ într'una și totdéuna furtună au seceratŭ.

Sistema representativă, continuă „Românulŭ,“ n'a fostŭ nicĭ odată cunoscută de Ungurĭ: înainte de 1848 a fostŭ celŭ mai violentŭ regimŭ aristocraticŭ-feudalŭ, dela 1867 încóce regimŭ aristocraticŭ-plutocratŭ. Democratŭ nicĭ-odată n'a fostŭ Ungurulŭ. Dacă e vorba de dreptulŭ istoricŭ ce-lŭ au ei asupra Transilvaniei, după cum ḍice „Nemzet,“ acesta a încetatŭ din ḍiua când la Dobriținŭ în 1849 au detronatŭ casa Habsburgilorŭ și au fostŭ cuceriţĭ prin armele Românilorŭ, Croaților și Rușilorŭ. Dominațiunea absolutismului austriacŭ dela 1850—1861 a curmatŭ orĭce continuitate de dreptŭ istoricŭ. Marea majoritate a poporațiunei

Ungurii revenindŭ la putere au înfiinţatŭ sistema de guvernămêntŭ-plutocratŭ şi, uniţĭ cu jidovii emancipaţĭ, au înlăturatŭ pe Românĭ dela drepturile lorŭ politice în Transilvania. Ba au mersŭ mai departe Ungurii: la actulŭ de încoronare din 1868, ei au îngenunchiatŭ la piciórele stégurilorŭ unguresci emblemele României, susţinêndŭ că acésta are sĕ formeze Ungaria, conformŭ „dreptului istoricŭ unguresců." „Românulŭ" încheiă astfelŭ:

Totŭ aşa s'a procedatŭ şi la esposiţiunea din Pesta. unde a fostŭ vîrîtŭ Statulŭ românŭ între Bosnia şi Herzegovina, ca şi când elŭ tributarŭ alŭ Ungariei ar fi.

Numai din analisarea faptelorŭ ne putemŭ lumina asupra tendinţelorŭ Ungurilorŭ faţă cu némulŭ nostru.

Pentru ei, Statulŭ românŭ e unŭ spinŭ în ochĭ, şi pentru a-lŭ submina au întinsŭ firulŭ agitaţiunilorŭ până în mijloculŭ Bucurescilorŭ.

Bisericele şi scólele reformate unguresci din România îşĭ esercită în deplină libertate cultulŭ lorŭ, şi în organisarea lorŭ actuală ele mergŭ atâtŭ de departe, încâtŭ facŭ parte din diecesa reformată a Transilvaniei şi stau supt jurisdicţiunea episcopului şi a consistoriului din Cluşiŭ.

Cam pe la începutulŭ lunei curente s'a întrunitŭ la Cluşiu conventulŭ séu aşa numita adunare generală anuală a Ungurilorŭ de religiune calvină din diecesa Transilvaniei, şi la care au participatŭ şi deputaţii comunităţilorŭ bisericescĭ şi scolare maghiare din România.

Cu aceea ocasiune, venindŭ în discuţiune organisarea comunităţilorŭ maghiare de religiunee calvină din ţéră, episcopulŭ Szasz Domokos a propusŭ, ca ele sĕ se organiseze într'o diecesă cu centrulŭ în Bucurescĭ. Preotulŭ calvinŭ din capitala României sĕ fie, în calitate de protopopŭ, autorisatŭ de a avea dreptulŭ de controlŭ şi de inspecţiune asupra lorŭ, rĕmânândŭ jurisdictiunea potestăţii supreme eclesiastice neatinse ca şi până acuma în mâna episcopului şi a consistoriului maghiarŭ din Cluşiu. Propunerea a fostŭ trimisă la o comisiune, care la adunarea viitóre îşĭ va da părerea asupra ei.

Ḑiarele maghiare atacă cu înverşunare propunerea menţionată şi stăruiescŭ pentru a menţine unŭ status quo, pentru cuvinte că numai în starea actuală de lucrurĭ scólele unguresci din ţéră potŭ sta sub egida bisericilorŭ şi numai astfelŭ cursurile se vorŭ puté face şi pe viitorŭ în limba maghiară. Din momentulŭ însĕ, ḑicŭ numitele ḑiare, în care comunităţile bisericescĭ arŭ rupe legăturile lorŭ directe cu Cluşiulŭ, guvernulŭ românŭ ar fi îndreptăţitŭ a-şĭ esercita dreptulŭ de supraveghiare, şi elementulŭ maghiarŭ din România ar fi espusŭ primejdiei de românisare.

In fruntea acestei agitaţiunĭ cu tendinţă d'a provoca şi în ţéra românéscă o cestiune de maghiarismŭ se află »Bukaresti Hirado,« care insistă »ca maghiarii, şi în specialŭ cei din Cluşiu, sĕ contribue pentru cei de aicĭ cu ajutóre bănescĭ, ca sĕ-şĭ pótă ridica scólele lorŭ naţionale la nivelulŭ scólelorŭ luterane germane din ţéra romărĕscă şi ca sĕ constitue aicĭ unŭ puternicŭ elementŭ pentru magsiarismŭ.«

In faţa acestorŭ agitaţiunĭ şi fapte ale Ungurilorŭ, nu înţelegemŭ supărarea celorŭ dela »Nemzet,« carĭ cunoscŭ bine proverbulŭ »ce ţie nu-ţĭ place altuia nu face.« Ministrulŭ Ungariei, d. Tisza, alŭ cărui autorisatŭ organŭ este »Nemzet,« ḑicea mai deunăḑĭ la Oradea-Mare că, décă Ungurii se vorŭ prăpădi, fanatismulŭ lorŭ îi va omorî.

Prin urmare, cu omulŭ fanaticŭ şi îngâmfatŭ nu e chipŭ d'a te putea înţelege. D'aceea Românii datorĭ suntŭ d'a opune acţiunei de maghiarisare o puternică reacţiune de conversare şi luminare a neamului românescŭ.D' aceea, orĭ câtŭ arŭ striga Ungurii dela »Nemzet«, Românulŭ va rĕmânea totŭ Românŭ.

——o——

SCIRILE ḐILEI.

»Corespondenţei politice« i se scrie din Bucurescĭ următorele: „Intr'unŭ consiliu de ministrii ţinutŭ ḑilele acestea s'a pusŭ cestiunea: ce mĕsurĭ ar trebuì luate faţă cu Ungaria pentru ca guvernulŭ din Pesta sĕ admită din nou importarea de rîmătorĭ din România. Unulŭ dintre membrii cabinetului a propusŭ, ca România sĕ închidă otarele pentru mărfurile din Ungaria, încâtŭ numai pe Dunăre séu pe la Iţcanĭ sĕ pótă fi importate în România. Propunerea a căḑutŭ şi cabinetulŭ a hotărîtŭ a trimite unŭ delegatŭ la Pesta, spre a lua o înţelegere în acéstă privinţă cu ministerulŭ ungurŭ, şi numai după ce negociările n'ar avea nicĭ unŭ resultatŭ, guvernulŭ românŭ sĕ ia mĕsurĭ de represalii."

—0—

In ţinutulŭ Sebeşului rĕvĕrsările apelorŭ pricinuite de ploi au făcutŭ stricăciunĭ enorme. De asemenea peste Reghinulŭ săsescŭ s'a descărcatŭ în sĕptĕmâna trecută o furtună ne mai pomenită, fiindŭ trăsniţĭ doi ómenĭ. In Aiudŭ vijelia a desrădăcinatŭ arborĭ şi a ruptŭ coperişe dela case.

—0—

Espropriările pentru construirea călei ferate Murĕşŭ-Ludoşŭ au începutŭ, plătindu-se holdele de categoria ântêiu cu 100 fl., cele de a doua cu 40 fl. de jugĕrŭ de către societate.

—0—

Neaoşulŭ Maghiarŭ contele Gotthard Kun a promisŭ institutorului ev. reform. din Hasdat unŭ adausŭ de 100 fl. anualŭ la léfă, dacă va dovedì progresŭ în limba maghiară cu elevii sĕi.

—0—

Duminecă s'a comisŭ în Alba-Iulia unŭ omorŭ. Doi Românĭ tinerĭ ajunseră la céĕtă din causa unei piese de danţŭ ce avea sĕ cânte lăutarii. Unulŭ din ei, o slugă, străpunse pe celălaltŭ cu unŭ cuţitŭ în braţŭ şi în peptŭ, rănindu'lŭ de mórte.

—0—

Ministerulŭ românŭ, mişcatŭ de suferinţele poporaţiunii rurale din judeţele Tecuciu şi Covurluiu, a decisŭ a i se distribuì meiu, pe care ilŭ va plăti, conform legii, împreună cu contribuţiunile, scrie „Românulŭ."

—0—

„Românulŭ" comunică, că linia între Câmpina şi Comarnicŭ se restabilitŭ.

—0—

Sinaia va fi legată printr'o nouă cale ferată cu Tĕrgoviştea, din causă că linia Prahovei e espusă deselorŭ stricăciunĭ vĕra.

—0—

In „Intransigeant" face Rochefortŭ cunoscutŭ, că a aflatŭ dela unŭ amicŭ alŭ sĕu ce a venitŭ din Egiptŭ, că francesulŭ Olivier Pain, unulŭ din adjutanţii Mahdiului, ar fi fostŭ morítŭ. Rochefort crede, că omorulŭ s'a comisŭ la îndemnulŭ colonelului englesŭ Schmidt. Omorulŭ s'a comisŭ, ḑice Rochefort, înainte de a fi trimisŭ consululŭ generalŭ Baring telegrama pentru anularea manifestului, prin care colonelulŭ Schmidt pusese unŭ preţŭ de 100 punţĭ sterlingĭ pe capulŭ lui Pain Guvernulŭ englesŭ va numi o anchetă sĕ cerceteze casulŭ.

—0—

Guvernulŭ sêrbescŭ a ordonatŭ o urmărire generală a bandelorŭ de tâlharĭ, ce cutrieră Serbia, de către gendarmeriă şi miliţiă. In cerculŭ Rudnicŭ au fostŭ prinşĭ 32 de tâlharĭ, carĭ au comisŭ 47 de omorurĭ şi multe jafurĭ. Dintre tâlharii, carĭ au jăfuitŭ poşta din Pozarevaţŭ, s'au prinsŭ 4 Tâlharii pândiseră bani. adunaţĭ din dărĭ, ce erau sĕ fie trimişĭ la Belgradŭ în sumă de 10,000 de galbenĭ. La Drina aparŭ bande nouĕ.

——o——

Conferinţa Sêrbilorŭ la Zombor.

Duminecă în 28 Iuniu n. Sêrbii au ţinutŭ în Zombor o imposantă conferinţă, la care au luatŭ parte 266 de representanţĭ ai poporului sêrbescŭ. Conferinţa a fostŭ animată de adevĕrate sentimente naţionale; se vede că »politicii practicĭ,« »politicii de interese« au unŭ tristŭ viitorŭ. Sêrbii s'au convinsŭ, ca nu e chipŭ d'a o scóte la cale cu Magniarii, decâtŭ făcêndŭ politică naţională, apĕrându-şĭ strînsŭ uniţĭ drepturile lorŭ. De geaba se încercă »spiritualulŭ« raportorŭ alŭ lui »Pester Lloyd« sĕ scadă din însemnătatea conferintei, şi orĭ câtŭ arŭ căuta jidovii dela fóia pestană sĕ-şĭ înece amĕrăciunea făcêndŭ faţă veselă, caracterulŭ conferinţei rĕmâne naţionalŭ şi face onóre Sêrbilorŭ. „Politicii noştri practicĭ şi de interese« arŭ puté lua esemplu, cum îşĭ sciu apĕra Sêrbii interesele lorŭ bisericescĭ şi cum sciu rĕspunde celorŭ ce voescŭ sĕ stirbéscă autonomia bisericei sêrbescĭ.

Ce doresce poporulŭ sêrbescŭ? întrebă în conferinţă poetulŭ sêrbŭ şi redactorulŭ fóiei „Bacivanin," Demetriu Popovicĭ. *Doresce curăţenia credinţei sale, dreptulŭ de a'şi alege liberŭ pe capulŭ bisericescŭ, de a'şi administra independentŭ scólele şi fundaţiunile sale,* acesta e dreptulŭ poporului sêrbescŭ, ḑise Petrovicĭ, care cetì apoi urmâtorulŭ *Proiectŭ de conclusŭ:*

„Representanţii întregului poporŭ sêrbescŭ din ţĕrile corónei S-tului Stefanŭ adunaţi la conferinţă în Zombor la 14 Iuniu v. declară:

1. Că ei vorŭ representă şi vorŭ luptă pentru susţinerea curată şi nefalsificată a autonomiei naţionale-bisericescĭ, ce i s'a datŭ poporului sêrbescŭ prin articulii de lege XXVII din 1790/91, XX din 1848 şi IX din 1868 şi s'a garantatŭ prin privilegii preainalte şi a cărei exercitare e încredinţată organului supremŭ autonomicŭ, coogresului naţionalŭ-bisericescŭ sêrbescŭ, care are de a apĕrá drepturile poporului sêrbescŭ, de a alege liberŭ pe Metropolitulŭ, de a regula şi administra independentŭ afacerile bisericescĭ şi scolare precum şi fundaţiunile.

2. cu adêncă durere ei vĕdŭ şi simţescŭ, că dela congresulŭ din a. 1879 până astăḑĭ viéţa autonomă s'a violatŭ în paguba bisericei şi poporului şi a ajunsŭ într'o situaţiune tristă; ei aştéptă aşa dér, ca congresulŭ naţionalŭ sêrbescŭ convocatŭ la 1 Septemvre st. v. la Carloviţŭ sĕ stăruiască cu tóte mijlócele legale ce i stau disposiţiă, ca sĕ se facă imposibilă — spre liniştirea poporului sêrbescŭ — orîce periclitare a autonomiei şi violare a dreptului de liberă alegere a Metropolitului.

3. că ei vor redá scólelorŭ poporale caracterulŭ lorŭ curatŭ naţionalŭ poporalŭ de mai 'nainte şi pe aceste ilŭ vorŭ apĕrá.

4. că vorŭ lucra pentru ridicarea preoţimii şi a învĕţătorilorŭ atâtŭ în privinţa morală cât şi materială.

5. că îşĭ ţinŭ de sântă datorinţă a lucra intr'acolo, ca în fiecare congresŭ bisericescŭ sĕ se trimétă numai astfelŭ de deputaţĭ, carĭ vorŭ primi pe deplinŭ tóte aceste puncte şi carĭ vorŭ oferì deplină garanţiă, că vorŭ representa şi vorŭ elupta aceste puncte."

FOILETONŬ.

Sêmzĕenele în Sucéva.

V'am promisŭ a face o călĕtoriă pela sate în Bucovina, ca sĕ mĕ informezŭ de suntŭ adevĕrate cele ce s'au scrisŭ în »Gazeta.« Aflaţĭ decĭ că cĕlĕtorescŭ. Dér se mĕ scusaţĭ, că înainte de ce voiu spune despre cele ce am aflatŭ pela sate — voiescŭ a vĕ spune despre visita mea pela mănăstirile din Bucovina.

Am începutŭ cu mănăstirea St. Gheorghe din Sucéva, unde se află relicviele St. mucenicŭ Iónŭ Novi şi care biserică se numesce şi St. Iónŭ, unde am fostŭ aşa de bine primitŭ — după cum v'am spusŭ. — De astădată n'am mai avutŭ poftă de a trage la mănăstire ca sĕ n'o păţescŭ mai rĕu decâtŭ întâéşĭ dată şi acésta numai din simpla causă că era hramulŭ (patronulŭ) bisericei séu mai bine sĕ ḑicŭ a S-tului, adecă ḑiua de 2 (14) Iuniu a. c. M. M. Iónŭ celŭ nou. In ḑiua acésta vine multă boerime din România, ca sĕ se închine la aceste sânte locaşurĭ şi părintele Darie nu rĕmâne fără de-a nu numĕră câţi-va gălbenaşĭ de cei cu zimţŭ. Dela unŭ timpŭ încóce boerimea nóstră din România şi-a mai potolitŭ dorulŭ de a visită mănăstirea, din causă că fara-onulŭ, adecă administratorulŭ Turturică şi părintele Darie s'au purtatŭ pré mojicesce cu bieţii creştinĭ.

In anulŭ acesta însĕ cine a venitŭ va pomeni câtŭ va trăi, aşa de bine au fostŭ primiţĭ boerii din România, şi acésta numai din causă că Ministrulŭ Nacu, care înlocuia pe Sturdza a trimesŭ părintelui Darie scirea, că subvenţiunea acestei bisericĭ s'a suprimatŭ. — Ministerulŭ cultelorŭ şi Instrucţiunii publice din Bucurescĭ da anualŭ o subvenţiune — unii ḑicŭ că 650 de galbenĭ — ca părintele Darie sĕ aibă cu ce primí pre óspeţĭ şi sĕ facă reparaturile cerute. Repararurĭ nu s'au făcutŭ, óspeţii au fostŭ totdéuna alungaţĭ. Am la mână atâtea casurĭ, carĭ, dacă le-asŭ publicá, ar face ca părintele Darie sĕ nu apară ca unŭ superiorŭ alŭ mănăstirei, ci ca unŭ gheşeftarŭ murdarŭ din seminţia lui Israilŭ.

Boerii noştri din România au adusŭ fiecare lumănărĭ de céră albă şi bănişorĭ pentru spăsire de pĕcate. Nimenĭ nu se interesă de ei; faraonulŭ Costachi Turturică umbla la délŭ la vale — făcêndŭ rolulŭ de spionŭ ca sĕ cunóscă care-i mai bănosŭ. Nu esagerezŭ, fiecarele décă nu crede se póte informá în persónă.

Din cele multe ce am auḑitŭ suntŭ nevoitŭ a descoperì una.

Murì adecă unŭ alumnŭ seminarialŭ C. Tureţchi, care făcea parte din clerulŭ bucovinénŭ. Era şi elŭ fiu de preotŭ şi locuia lângă mănăstire. Serviciulŭ funebru era sĕ se facă în biserica St. Ioanŭ şi ca unulŭ ce aparţinea clerului era sĕ fie prohoditŭ în biserică. Părintele Darie însă, din causă că mama rĕposatului nu i-a plătitŭ nimicŭ, n'a voitŭ sĕ-lŭ priméscă în biserică pe motive că nu-i călugĕrŭ. Nu multŭ după aceea se mărită o fiică a d-lui Turturică după unŭ militarŭ cernăuţênŭ şi cununia s'a celebratŭ înaintea altarului din biserică. Femea respectivă n'a fostŭ din clerŭ, dér a fostŭ din céta părintelui Darie şi de aceea s'a pututŭ cununá înaintea altarului. La ambele aceste casurĭ am fostŭ marturŭ ocularŭ şi am tótă Sucéva ca martorĭ. — Cum se póte justifica părintele Darie? — Dér eu nu-i cerŭ justificare, — déc'ar fi în ţéră le noi de multŭ l'aşŭ fi trimesŭ la schitŭ, cu toţĭ galbenii, carĭ îi dă pe la cei puternicĭ cum vorbesce lumea.— Nu potŭ pricepe însă şi aceea, de unde are d-sa putere sĕ dea o casă şi o parte din grădina vechei mitropolii unei fiice a administratorului, care şi locuesce acolo? Óre nu mai suntŭ şi mai marĭ decâtŭ d-sa? — Tăcere.... Mai marii d-sale ḑicŭ: ce sĕ facemŭ cu bietulŭ moşnégŭ, are sĕ móră ca mâne. Se înşélă, că mai curéndŭ potŭ muri d-lorŭ decâtŭ d-sa.

La 24 Iuniu (6 Iuliu) a fiecărui anŭ biserica mai serbéză încă unŭ hramŭ: Nascerea păr. Ioanŭ Botezătorulŭ séu Sêmzĕenele. Inainte vreme în ḑiua acésta se ţinea bilciu, astăḑĭ numai pe lângă mănăstire îşĭ întindŭ nisce jarcarĭ marfa. De o parte şi alta a drumului ce duce la mănăstire cu o sĕptĕmână înainte negustorii cei micĭ din Sucéva îşĭ facŭ nisce şatre-colibe, înfigêndŭ pa-

Aplausele, cu care a fostŭ întêmpinatŭ acestŭ proiectŭ de conclusŭ, părea că nu mai iau sfêrşitŭ. Bravulŭ protopopŭ Cupusarevicĭ vorbindŭ pentru concordiă ḑise: »Unulŭ pentru toţĭ şi toţĭ pentru unulŭ.«

Mare efectŭ a produsŭ escelenta vorbire a redactorului »Zastavei«, Iaşa Tomicĭ, care între altele ḑise: »Ne trebue preoţĭ, carĭ sĕ lupte cu bărbăţiă pentru legea şi autonomia nóstră, ér nu popĭ carĭ 'şĭ atêrnă ordurĭ de gâtŭ«. Alusiune la ordinulŭ corónei de ferŭ a patriarchului Angelicĭ. Conferinţa a fostŭ salutată fraţeşce de Sêrbii din Croaţia şi Slavonia. Peste 200 de telegrame de felicitare s'au primitŭ din România, Serbia şi Ungaria.

Răportorulŭ lui »Pester Lloyd« e focŭ de supĕratŭ. că nicĭ unŭ representantŭ n'a dedicatŭ măcarŭ unŭ cuvêntŭ de recunoscinţă guvernului unguresců. Noi scimŭ, de cumva raportorulŭ nu scie, că recunoşcinţă se cuvine celui ce face bine, ér nu celui ce te îngenunche.

—o—

Blaşiu, 29 Iuniu 1885.

Domnule Redactorŭ! Multŭ s'a vorbitŭ şi se vorbesce şi în ḑiua de aḑĭ de către unii despre o împăcare cu Ungurii, şi cum scimŭ se crease o fóiă politică română, care sĕ mijlocéscă făimósa împăcare. Rĕposata însă nu numai că n'a făcutŭ nimicŭ bine, ci a produsŭ scisiune între corpulŭ naţiunei; de aceea autorităţile administrative o şi recomanda cu totŭ deadinsulŭ tuturorŭ Românilorŭ. Dar D-ḑeu a îngrijitŭ de i s'a cântatŭ »vecînica pomenire.«

Şi amŭ greşí fórte multŭ, déca amŭ mai cugetá de acuma la o împăcare cu aceia, carĭ te scotŭ din s. biserică, pentru că eştĭ îmbrăcatŭ în portulŭ naţionalŭ românescŭ!! Se póte cugetá la o împăcare cu aceia, carĭ după ce ne-au despoiatŭ de drepturĭ încércă acum a ne despoia de ce avemŭ mai sântŭ, ce e viéţa unui poporŭ, de limbă?! Sĕ lăsămŭ ideea acésta socială la o parte.

După abaterea acésta, fie-mĭ permisŭ a trece la alte amĕnunte. In 21 l. c. n. şi-au ţinutŭ Unguraşii din locŭ o petrecere purŭ naţională, invitândŭ numai pe de-ai lorŭ, pe jidovii şi pe..... Românii rătăciţĭ. Şi ca sĕ nu fie invitatŭ nicĭ unŭ bunŭ Românŭ, întocmit'au lucrurile astfelŭ: Au mersŭ, în absenţa Esc. Sale, vr'o 3 membri din comitetŭ, între carĭ şi unŭ Totŭ, la dirigentele dominialŭ alŭ Esc. Sale, căcĭ aveau lipsă de locŭ unde sĕ se ţină aceea petrecere — şi atarĭ locurĭ posede aicĭ singurŭ Esc. Sa, — cu cuvintele următóre, nicĭ decum rugătóre: »Dai-ne N.... séu ba, că de nu îndată telegrafămŭ la Esc. Sa.« Cererea li-s'a încuviinţatŭ. — Se vede însĕ că făimosulŭ »Kultur egylet« a începutŭ a călbezí şi inimile Ungurilorŭ de aicĭ, ceea ce se probéză din următórele: Românii noştri atâtŭ studenţĭ câtŭ şi privaţĭ todéuna, fie la balŭ, maialŭ séu altă petrecere, i-au invitatŭ. Şi au şi urmatŭ până acum invitărei, ei „domnii«, precum le place a se numí dela petrecere încóce, nefiindŭ conduşĭ de ură de rassă faţă de noi. Dar acuma, de când, veḑĭ Dómne, se află aicĭ magistru postalŭ şi unŭ funcţiunarŭ telegraficŭ, ómenĭ tinerĭ şi prosboiaţĭ ca toţĭ Ungurii din scóla modernă şi înfocaţĭ aderenţĭ ai „Kultur-egylet«-ului, începe a se propagá şi aicĭ ura de naţionalitate. Mĕ mirŭ cum de nu au păşitŭ până acuma numiţii funcţionarĭ, ca împreună cu alţĭ Ungurĭ »néoşĭ« precum şi unŭ Totŭ, sĕ facă o filială a »Kultur-egylet«-ului şi aicĭ. Acestŭ din urmă e de origine română din ţĕranĭ, dintr'o comună nu departe de aicĭ. Tatălŭ sĕu şi mamă-sa, asemenea fraţii dênsului pórtă portulŭ opincarului românŭ şi încă mândri de naţionalitatea lorŭ, pre când elŭ, — nu-mĭ potŭ esplicá din ce causă, póte că unde capĕtă o léfă de oficialŭ din mâna unguréscă, dar adunată cu sudóre românéscă — se mărturisesce cu neruşinare de ungurŭ, negându-şĭ naţionalitatea. Aşa circulă o faimă, că dênsulŭ s'ar fi esprimatŭ cu o ocasiune óre care că: de ar scí, că mai este în dênsulŭ vr'o vênă de Românŭ, o-ar tăia. Eu din parte-mĭ îlŭ mângâiu ḑicêndu-i: sĕ se şi împusce, că prin mórtea dênsului câştigă Belzebubŭ unŭ argatŭ mai multŭ, ără ca noi sĕ-i simţimŭ lipsa!

Ei, dér sĕ nu trecŭ cu vederea cuvintele magistrului postalŭ, rostite în ajunulŭ acelei petrecerĭ, cuvinte mĕduóse ca următórele: »az oláhok nem kell.« Şi Dómne D-ḑeule ce mai daună ne-a causatŭ prin aceea că pre noi olahii nu ne-au invitatŭ! Nu ne-a produsŭ nicĭ o supĕrare, îlŭ asigurămŭ atâtŭ pre elŭ câtŭ şi pe ceialalţĭ consoţĭ de o păturŭ, şi din contră ne place multŭ modulŭ, în care şi-au arĕtatŭ arama! Ar trebuí ca şi noi sĕ procedemŭ ast-felŭ de acum înainte, fără ca sĕ ni se pótă imputá că arĕtămŭ necultură, deórece am urmatŭ pe »civilisatorii« Orientului! Fi-va óre aşa? Vomŭ vedé.

Brutus.

—o—

Apelŭ!

Cătră inteliginţa şi poporulŭ românŭ din ţinutulŭ Reghinului şi părţile învecinate.

Esperiinţa de tóte ḑilele, lupta de esistenţă a popórelorŭ şi naţiunilorŭ în mare, precum şi a singuraticilorŭ în micŭ, — abstrăgêndŭ dela principiele economiei moderne — ne-a convinsŭ pe fie-care, cumcă înaintarea în cultură este condiţionată dela starea materială, acésta apoi se câştigă prin muncă, comerciu şi industriă, la carĭ tóte apoi factorulŭ principalŭ îlŭ jócă banulŭ. Fiindŭ acestea tóte aqvirate de unŭ poporŭ, de o naţiune, dau garanţiă pentru o desvoltare naţională. Motorulŭ principalŭ dară alŭ tuturorŭ întreprinderilorŭ, banulŭ, se póte mai uşorŭ câştiga prin asociare; trăindŭ noi decĭ în secululŭ asociărilorŭ, sĕ ne însoţimŭ în tóte ţinuturile şi lucrândŭ şi Dumneḑeu ne va ajuta.

Subscrişii simţindŭ de multŭ necesitatea înfiinţării unei atarĭ asociărĭ cu scopŭ de a înlesni câştigarea capitalului necesarŭ pentru inteliginţa şi poporulŭ din ţinutulŭ Reghinului şi vecinătate, în tóte întreprinderile séle, care suntŭ în mare parte de natură comercială, ne-amŭ decisŭ a lua iniţiativa ca fondatorĭ ai unei atarĭ asociărĭ, şi spre acestŭ scopŭ în sensulŭ legii comerciale, amŭ hotărîtŭ a emite în totŭ ţinutulŭ şi părţile învecinate 11 liste pentru subscriere de acţiunĭ — cerêndŭ sucursulŭ tuturorŭ ómenilorŭ de bine.

Scopulŭ întreprinderii decĭ va fi înfiinţarea unei societăţĭ de economii pentru Românii din ţinutulŭ Reghinului şi părţile învecinate cu reşedinţa în Reghinulŭ săsescŭ.

Societatea se va înfiinţa pe timpŭ nedeterminatŭ cu unŭ capitalŭ fundatorŭ de 40,000 fl., asiguratŭ prin emitere de 800 acţiunĭ à 50 fl. v.

La subscriere se vorŭ solví 10% din preţulŭ nominalŭ alŭ fiecărei acţiunĭ şi o taxă de 1 fl. pentru fiecare acţiune, ér restulŭ succesivŭ, în modulŭ ce se va statori la timpulŭ sĕu de direcţiune.

Favorurĭ nu se asigureză nimĕnui faţă de societatea ce se înfiinţéză.

Subscrierile se vorŭ face: în Reghinŭ la Patriciu Barbu advocatŭ şi proprietarŭ, — în Hodacŭ la Leon Lupu preotŭ şi proprietarŭ, — în Deda la Iosifŭ Tincu magistru postalŭ şi proprietarŭ, — în Giurghiu la Michailŭ Platon notarŭ şi proprietarŭ, — în Cuesde la Iónŭ Şiandorŭ preotŭ şi proprietarŭ, — în Idicelŭ la Galacteon Şiagău protopopŭ şi proprietarŭ, — în Habicŭ la Basiliu Mera notarŭ şi proprietarŭ, — în Mesterhaza la Necita Callini primarŭ şi proprietarŭ, — în Berchieşŭ la Eugenŭ Crişianŭ proprietarŭ, — în Sângeorgiulŭ de Câmpiă la Ludovicŭ Simonŭ proprietarŭ, — în Câmpenĭ la Dr. Absolonŭ Todea advocatŭ, — carĭ suntŭ încredinţaţĭ şi cu încasarea celorŭ 10% şi 1 fl. taxă pentru fiecare acţiune, sub sĕspunderea nóstră solidară.

Subscrierile se vorŭ încheia la 30 Augustŭ s. n. a. c.

Reghinulŭ Săsescŭ, în 24 Iuniu 1895.

Galalteon Şiagău protopopŭ, *Patriciu Barbu* adv. şi proprietarŭ, *Basiliu Raţiu*, protopopŭ, *Dr. Absolonŭ Todea* advocatŭ, *Eugeniu Crişianŭ*, mare proprietarŭ, *Marinovitz* comerciantŭ, *Iosifŭ Tincu* magistru postalŭ, *Iónŭ Şiandorŭ* proprietar.

—o—

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 2 Iuliu. — Regele Sêrbilorŭ visită erĭ după améḑĭ pe ministrulŭ Tisza şi pe Trefort, apoi se duse în teatrulŭ naţionalŭ.

Frankfurt, 2 Iuniu. Lieske ucigaşulŭ consiliarului poliţienescŭ Rumpf, a fostŭ condamnatŭ la mórte, eventualŭ (?) la 4 anĭ închisóre corecţională şi la perderea onórei pe 10 anĭ. (Acéstă telegramă ni-a sositŭ ciuntată. — Red.)

—o—

DIVERSE.

Copilŭ monstru. — In ḑiua de 7 Iuniu curinte, o femee din comuna Vĕrtopŭ, judeţulŭ Gorjŭ, a născutŭ unŭ băiatŭ, căruia îĭ lipsesce buza de susŭ şi cerulŭ gurei, prin care se vede în întrulŭ capului, ér nasulŭ este împărţitŭ în două. Copilulŭ trăesce şi este nutritŭ cu lapte ce i se dă cu o lingură.

⁂

O statistică. — Ḑilele acestea a apărutŭ lista oratorilorŭ din Reichstagulŭ germanŭ. Din acéstă listă se constată, că cancelarulŭ imperiului a luatŭ cuvêntulŭ de 54 orĭ. In şedinţele Adunării au fostŭ 3,075 discursurĭ; oratorii suntŭ în ordinea următóre: D. Richter a vorbitŭ de 334 orĭ, d. Windthorst de 135 orĭ, d de Keller de 125 orĭ, d. Rickert de 102 orĭ, etc. etc. 236 deputaţĭ au luatŭ parte la desbaterĭ în şedinţa plenară, numĕrŭ multŭ mai mare decâtŭ în şedinţele anteriore. Acestŭ faptŭ se explică prin discuţiunea modificărilorŭ tarifului vamalŭ, cu numerósele sale cestiunĭ de detailŭ, carĭ se atingŭ de interesele cele mai diverse.

⁂

Statua lui Gambetta. — Citimŭ în »XIX-e Siècle«: Statua lui Gambetta va fi făcută din bronzulŭ tunurilorŭ chineze, aduse în 1880 de către generalulŭ Palikao. Acestŭ generalŭ alŭ imperiului nu se îndoia câtuşĭ de puţinŭ că aducea materialulŭ trebuitorŭ pentru glorificarea omului, care a rĕsturnatŭ în urmă imperiulŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 1 Iuliu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump. 8.90	Vênd. 8.94
Argint românesc	» 8.80	» 8.85
Napoleon-d'orĭ	» 9.84	» 9.86
Lire turcescĭ	» 11.15	» 11.20
Imperialĭ	» 9.94	» 9.97
Galbenĭ	» 5.80	» 5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	» 100.50	» 101.—
Ruble Rusescĭ	» 124.50	„ 125.50
Discontulŭ	» 7—10 % pe anŭ.	

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

tru parĭ în pămêntŭ, ér ca acoperemêntŭ întindŭ nisce ţolurĭ rupte séu nisce scândurĭ. Marfa o întindŭ pe-o masă, care de multe orĭ n'are piciore ci e pusă pe unŭ poloboců, ér marfa constă în câte-va scrămbii ca vai de ele, lumânărĭ, tămâiă, bulcĭ, covrigĭ încă nu lipsescŭ şi unŭ clondirŭ cu rachiu. Lângă dênşii stau lipovenĭ cu vişine şi cireşe; mai la délŭ óle şi strachine, fluere în câte unŭ sacŭ şi 'mprejurulŭ vênḑĕtorului o mulţime de flăcăi, cercândŭ fluerile orĭ de sună bine. Pe gardurĭ suntŭ icóne, mulţimea stă şi le admiră. Pe stradă o mulţime mare de ómenĭ, eştĭ mai multŭ dusŭ pe susŭ decâtŭ pe picióreie tale. Românii din România şi Rutenii de prin Galiţia se întêlnescŭ aicĭ, se uită unulŭ la altulŭ şi mergŭ înainte câtŭ potŭ străbate. De odată o căruţă te opresce, fiecare voesce sĕ ajungă în curtea bisericei.

Trubadurii ruteni din Galiţia cu lirva (unŭ instrumentŭ cu o strună) stau prin şanţurĭ cântândŭ: „Sa sfete Varvara... imms«.... fiecare trubadurŭ însĕ e séu orbŭ, ciuntŭ séu ologŭ. Pe lângă dênsulŭ stă familia lui, care constă încă din câţiva copii mutilaţĭ înadinsŭ, ca nu cumva sĕmênţa lorŭ cea nobilă de trubadurĭ ruteni sĕ se pérdă. Acestŭ soiu de ómenĭ facŭ ca cântecele naţionale rutene sĕ se menţină încă pe acestŭ pămêntŭ. Ei începŭ a se porni din Galiţia de pe la Dumineca mare şi rĕspândindŭ cântecele naţionale rutene cântând prin şanţurile drumurilorŭ, ajungŭ de Sêmzeene la loculŭ doritŭ. Fiecare trecĕtorŭ le svêrle cate unŭ banŭ. Ei suntŭ însĕ aşa postaţĭ pe lângă drumŭ, ca între doi cu lirva vine şi unulŭ fără lirvă, mai multŭ mortŭ, plinŭ de bube, fără mânĭ şi piciore, încâtŭ îţĭ vine a plânge când îi auḑĭ văitându-se. Vuetulŭ trecĕtorilorŭ, strigătulŭ negustorilorŭ poftindŭ la marfă, cântecululŭ trubadurilorŭ, vaietulŭ bolnavilorŭ cerşitorĭ, te străplântă a fi în gura iadului. Fierbe vĕsduhulŭ de unŭ lungŭ sgomotŭ asurḑitorŭ şi nimenĭ nu póte trece pe stradă, fără de a nu primi proptele la spate.

Dacă ajungĭ cu mare greu până la turnulŭ de care am vorbitŭ, aice sĕrmanii bolnavĭ oprescŭ drumulŭ întinḑêndŭ mânile ca sĕ le dai ceva de pomană. De-o parte şi de alta sub turnŭ negustorii priveligiaţĭ de cătră mănăstire şi-au întinsŭ mesele. Suntŭ vre-o patru familii, carĭ vêndŭ crucĭ de gypsŭ, făcute de vestitulŭ artistŭ din Suceva cu numele Tóderŭ Romanŭ séu Gregulescu. Atelierulŭ d-sale lucră necontenitŭ câte-va sĕptĕmânĭ la crucĭ, făcêndŭ banĭ bunĭ, căcĭ fiecare omŭ ce-a venitŭ vre-o dată la st. Iónŭ şi a cumpĕratŭ câte 4—8. Aceste familii mai au de vêndutŭ şi luminărĭ, prosforĭ (prescurĭ) şi, décă vine vre-unŭ călugărŭ dela Némţu (mănăstire) cu lingurĭ şi metane séu icóne, le cumpĕră cu preţŭ micŭ, vêndêndu-le apoi cu preţurĭ ridicate. De scăpămŭ şi de acestŭ bazarŭ alŭ Orientului intrămŭ în curte, ce'i plină de căruţe, carĭ au venitŭ cu vr'o trei ḑile înainte de serbare şi au plătitŭ taxa cuvenită ca sĕ pótă stă în curte. Şi prin curte găsescĭ negustorĭ cu marfă, dar aceştia stau în deosebită graţiă la d-lŭ administratorŭ Turturică. Săracii te însoţescŭ până la uşa bisericei, unde de o parte şi de alta nisce femei vêndŭ felurite buruenĭ şi erburĭ de lécŭ ca: sulcină, érbă mare, dumbrăvêncă, inima leului, sêmzeénă etc. Cumpĕrătorii le ţinŭ ca unŭ sfântŭ suvenirŭ, stropindu-le cu untŭ de lemnŭ ce-lŭ cumper de la capululŭ S-tului, folosindu-se de ele în casurĭ de bóle. —

Ajungêndŭ în tinda bisericei pe lângă păreţĭ stau preoţĭ, făcêndŭ rugăciunĭ şi aghiasmă în capŭ la ómenĭ. Nu suntŭ bolnavĭ, ci ei îşĭ împlinescŭ voturile ce le-au făcutŭ. Cu acéstă ocasiune vinŭ preoţĭ de prin satele vecine, din care cauşă călugĕrilorŭ de prin mănăstire nu le prea pare bine. Chiarŭ din Cernăuţĭ capelanulŭ mitropolitanŭ vine ca sĕ facă câţĭ-va creiţarĭ. Trecêndŭ 'nainte cu multă greutate, ajungĭ la o masă lungă la care mai mulţĭ inşĭ, îndecomunŭ civilĭ, némurĭ de-ai lui Turturică, scriu liturghiele ce le dau ómenii. N'a venitŭ nicĭ unŭ omŭ la Suceva, care sĕ nu fi plătitŭ câte-o liturghiă.

(Va urmă.)

—o—

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."